

اعتراف مخالفان به فضایل امیرالمؤمنین (ع) / افسوس که علی (ع) همچنان ناشناخته مانده

علی ابن ابیطالب (ع) گوهری ناشناخته است که تنها خدا و رسولش به مقام والای او شناخت دارند. و این گوهر عظیم الهی حتی از سوی دشمنان و مخالفان هم مورد تمجید قرار گرفته و کسی را یارای پنهان کردن فضایل او نیست.

به گزارش خبرگزاری اهل بیت (ع) ، جایگاه و مقام مولای متقیان امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب (ع) قبل و پس از معرفی شدن به عنوان وصی رسول خدا (ص) نزد مردم ، بارها از سوی پیامبر اکرم (ص) بیان شده بود تا مردم با شأن پسر عم رسول الله (ص) آشنا شوند.

بدون تردید احدی ، در دنیا به اندازهی وجود پربرکت نبی مکرم اسلام (ص) ، از شخصیت بی نظیر امیرالمؤمنین (ع) ، آگاهی و اطلاع ندارد.

گفتگویی با استاد حجت الاسلام والمسلمین محمدجعفر مروجی طبسی که نویسنده چندین جلد کتاب و موسوعه ارزشمند در رابطه با اهل بیت (ع) از دیدگاه های مختلف هستند ، در این رابطه انجام شده که به بیان فضایل امیرالمؤمنین (ع) از لسان رسول خدا (ص) و البته از دیدگاه علمای اهل تسنن پرداخته شده است.

پرورش یافتهی دامن رسالت

بدون شک افتخار علی (ع) در این است که خود را در دامن رسالت و نبوت می بیند و از کودکی در خانهی پیغمبر پرورش یافته است. و به قطع می توان ادعا کرد که وجود مبارک امیرالمؤمنین (ع) یکی از مهم ترین شاگردان رسول گرامی اسلام به حساب می آید.

این شخصیت بی نظیر جهان اسلام را می توان از منظر پیغمبر اکرم (ص) در دو بعد دنیوی و اخروی بررسی کرد که به نظر من ، مقام و جاه و جلال امیرالمؤمنین (ع) از دیدگاه پیغمبر (ص) ، در عالم آخرت و قیامت مهم تر از دنیاست.

امیرالمؤمنین از دیدگاه پیغمبر (ص) در دنیا

روایات فراوانی در کتاب‌های فریقین ، از سوی پیغمبر اکرم (ص) در رابطه با امیرالمؤمنین (ع) وارد شده که به یکی از این روایات اشاره می‌کنیم:

شخصی نزد پیغمبر اکرم (ص) کبوتری بریان شده آورد ولی حضرت میل نفرمودند و دست به دعا دراز کردند و فرمودند: «اللَّهُمَّ أَتَيْتَنِي بِأَحَبِّ خَلْقِكَ إِلَيْكَ وَ إِلَيَّ يَأْكُلُ مَعِيَ مِنْ هَذَا الطَّائِرِ» ؛ خدایا محبوب‌ترین خلقت را برای من بفرست تا همراه من از این غذا میل کند. در این هنگام امیرالمؤمنین (ع) در خانه پیغمبر (ص) را زدند. «أنس بن مالک» که یکی از صحابه‌ی پیغمبر (ص) است در آن روز ، افتخار نوکری خانه پیغمبر (ص) را به عهده گرفته بود. تا دید علی ابن ابیطالب (ع) در پشت در قرار گرفته ، به اعتراف خودش از روی حسادت در را بست و اجازه نداد علی (ع) بر پیغمبر (ص) وارد شود!

بعضی راویان می‌گویند این قضیه تا سه بار و بعضی از راویان اهل سنت می‌گویند تا چهار بار تکرار شد؛ یعنی چهار بار پیغمبر (ص) دست به دعا دراز کردند و فرمودند: پروردگارا ، محبوب‌ترین انسان‌ها را برای من بفرست تا با من هم غذا شود ، و در تمام این چند مرتبه امیرالمؤمنین (ع) آمدند و در زدند و آنس اجازه نداد که علی (ع) بر پیغمبر (ص) وارد شود. جمله‌ی مهم این روایت این است که پیغمبر (ص) فرمود: «خدایا محبوب‌ترین انسان‌ها را برای من بفرست». معنایش این است که امیرالمؤمنین (ع) محبوب‌ترین خلق هم از نظر خدا و از نظر رسالت است.

و این نکته بسیار مهمی است که اگر امیرالمؤمنین (ع) محبوب‌ترین خلق خدا و محبوب‌ترین انسان‌ها نزد رسالت است ، لیاقت امامت و عهده‌داری امور امت پیامبر اکرم (ص) پس از ایشان را می‌تواند به عهده بگیرد.

هدف ما برقراری ارتباط میان محبوب‌ترین انسان‌ها و میان امامت امیرالمؤمنین (ع) است. ما می‌خواهیم بگوییم که ممکن نیست امیرالمؤمنین (ع) محبوب‌ترین انسان‌ها نزد خدا و پیغمبر (ص) باشد ولی امام بعد از پیغمبر اکرم (ص) نشود.

امیرالمؤمنین از دیدگاه پیامبر در آخرت

می‌دانید که عالم آخرت ، با عالم برزخ متفاوت است و مهم‌ترین عالم بعد از عالم دنیا و عالم برزخ ، عالم آخرت است. قرآن در ابتدای سوره مبارکه حج در رابطه‌ی با عالم آخرت و قیامت می‌فرماید: «وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَىٰ وَمَا هُمْ بِسُكَارَىٰ ؛ روز قیامت ، گویا می‌بینید که همه‌ی مردم مست‌اند ، در حالی که مستی وجود ندارد». سپس خود قرآن در جواب می‌گوید: «وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ؛ چون عذاب الهی شدید است». قرآن از عذاب قیامت به مستی مردم یاد می‌کند.

احمد بن حنبل (متوفای ۲۴۱ هـ.ق) که رئیس مذهب حنبلی و در حقیقت رئیس یک ایده و تفکر است ، روایتی محیرالعقولی از پیامبر (ص) در ارتباط با امیرالمؤمنین (ع) بیان می‌کند. روایتی که عقول بشر ، نمی‌توانند به معنای اصلی آن برسند.

وی می‌گوید: پیامبر اکرم (ص) فرمودند: «علی قسیم الجنة و النار». مفهوم اصلی این روایت این است که در روز قیامت ، جایگاه ، منزلت و عظمتی به امیرالمؤمنین (ع) تفویض می‌شود که جهنمیان را از بهشتیان جدا می‌کنند.

ارزش روایت «علی القسیم الجنة و النار»

اگر تمام احادیثی که رسول گرامی اسلام (ص) راجع به علی (ع) فرموده را در یک کفه ترازو قرار بدهیم ، این حدیث در کفه دیگر با آنها برابری می‌کند.

باید به این مسئله اندیشید که معنی این روایت چیست؟ این رویداد چگونه اتفاق می‌افتد؟ این چه مقام و عظمتی است که خدا به امیرالمؤمنین (ع) داده؟ چرا باید امیرالمؤمنین (ع) جهنمیان را از بهشتیان جدا کند؟ چند میلیارد انسان تا به الآن به دنیا آمده‌اند و از دنیا رفته‌اند و خدا می‌داند چند میلیارد انسان دیگر از الآن به بعد ، به دنیا خواهند آمد و رفت که مولای متقیان (ع) تقسیم‌کننده آنها خواهد بود.

احمد ابن حنبل این روایت را جزو روایات صحیح می‌داند و این امر مهمی است. به این معنا که کسی حق ندارد در صحت این روایت تشکیک کند.

افسوس که علی بن ابیطالب ، این شخصیت و گوهر تابناک ناشناخته ، همچنان ناشناخته مانده تا روزی که بر حوض کوثر ، بر پیغمبر اکرم (ص) وارد شود.

روایتی دیگر از اهل سنت در فضیلت امیرالمؤمنین

باز احمد ابن حنبل ، روایتی را در کتاب فضائل الصحابه ، جلد ۲ ، صفحه ۸۲۱ ، به نقل از صحابی معروف جناب «جابر ابن عبدالله انصاری» (رضوان الله علیه) از وجود نازنین پیغمبر اکرم (ص) نقل می‌کند که حضرت فرمود: «بر روی در بهشت دیدم که نوشته شده است: لا اله الا الله و محمداً رسول الله و علی أخوه رسول الله».

پیامبر اکرم (ص) سه نکته را در این روایت بیان کرده‌اند: وحدانیت خدا ، رسالت پیغمبر و نام ایشان و همچنین نام امیرالمؤمنین. این چه افتخار بزرگی برای علی ابن ابیطالب (ع) است که نامش در کنار نام اشرف مخلوقات ، بر روی در بهشت حک شده است!

باید این مسائل برای مردم روشن شود تا با مقام امیرالمؤمنین (ع) آگاه شوند.

قابل توجه است که احمد ابن حنبل در رابطه‌ی با کثرت روایات وارد شده در مورد امیرالمؤمنین (ع) می‌گوید: روایاتی که درباره‌ی علی (ع) وارد شده ، درباره‌ی هیچ یک از اصحاب پیغمبر (ص) وارد نشده است.

اما با وجود این میزان بالای روایات ، عقل بشری هنوز نتوانسته آن‌طور که شایسته است امیرالمؤمنین (ع) را بشناسد.

آیات قرآنی درباره امیرالمؤمنین از دیدگاه اهل سنت

«ابن حجر» که اندیشمندی شافعی مذهب است در کتاب "الصواعق المحرقة" صفحه‌ی ۱۷۰ ، می‌گوید در رابطه‌ی با امیرالمؤمنین (ع) ۳۰۰ آیه نازل شده است.

این سخن بسیار مهمی است که از سوی چنین فردی بیان شده است. یعنی اگر ما خواسته باشیم امیرالمؤمنین (ع) را با محوریت قرآن بشناسیم ، باید سال‌ها در رابطه با آیات قرآن جستجو کنیم تا آیاتی که در رابطه‌ی با امیرالمؤمنین (ع) صحبت می‌کنند را بیابیم.

آیه‌ای درباره علی (ع)

به اعتراف اکثر دانشمندان اهل سنت ، شأن نزول آیه ۲۰۷ سوره‌ی مبارکه‌ی بقره تنها یک نفر و آن‌هم علی ابن ابیطالب (ع) است: «وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ أُتِغَاءَ مَرَضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَؤُوفٌ بِالْعِبَادِ ؛ و از میان مردم کسی است که جان خود را برای طلب خشنودی خدا مفروشده و خدا نسبت به [این] بندگان مهربان است».

وقتی در تاریخ می‌نگریم علت نزول این آیه را در ماجرای قتل پیامبر اکرم (ع) توسط مشرکان مکه می‌بینیم. شیخ مفید (متوفای ۴۱۳ هـ.ق) در کتاب ارزشمند الارشاد نقل می‌کند که مشرکین مکه مصمم بودند در وقت معینی به خانه‌ی رسالت حمله کنند و پیغمبر اکرم (ص) را به قتل برسانند که جبرئیل بر رسول‌الله (ص) نازل شد و ایشان را از این تصمیم باخبر کرد.

سپس رسول‌الله (ص) ، حضرت علی (ع) را احضار فرموده و وی را از این ماجرا باخبر کرد. و از او پرسید که آیا حاضری امشب در جای من بخوابی؟ باید خوب به جواب امیرالمؤمنین (ع) به پیغمبر توجه کنیم. ایشان نفرمود: یا رسول‌الله من اگر امشب در بستر شما بخوابم ، ممکن است مشرکین مکه ، من را قطعه‌قطعه کنند؛ هرچند که این قضیه قطعی هم بوده. بلکه فرمود: یا رسول‌الله ، من اگر امشب در جای شما بخوابم آیا جان شما سالم می‌ماند؟ یا در روایتی دیگر نقل شده که از پیامبر پرسید: یا رسول‌الله ، آیا دین من حفظ می‌شود؟ و وقتی پیامبر به ایشان پاسخ مثبت می‌دهد ، حضرت علی (ع) سجده شکر به‌جا می‌آورد که جان پیامبر و ایمان خودش حفظ می‌شود.

نکته مهم این است که حضرت علی (ع) سخنی از جان خود نمی‌گوید ، بلکه به فکر سالم ماندن جان رسول‌الله (ص) است. پس این دینی که الآن به دست ما رسیده نتیجه‌ی خوابیدن امیرالمؤمنین (ع) در بستر پیغمبر اکرم (ص) است.

شیخ مفید بعد از بیان این مسئله جمله‌ای می‌گوید که واقعاً باید آن را با آب طلا نوشت. خلاصه‌ی جمله‌ی ایشان این است که اگر آن شب علی (ع) در جایگاه پیغمبر (ص) نمی‌خوابید ادامه‌ی رسالت و نبوت و ادامه‌ی تبلیغ ، برای پیغمبر (ص) امکان نداشت. و این امیرالمؤمنین (ع) بود که این زمینه را برای پیغمبر (ص) فراهم کرد. ولی افسوس که این مطالب برای مردم بیان نشده و نمی‌شود.

تدریس علی شناسی

یکی از آرزوهای من این است که در دانشگاه‌های دنیا ، ماده‌ی درسی تحت عنوان "علی شناسی از دیدگاه قرآن" و "علی شناسی از دیدگاه پیغمبر اکرم" تنظیم کنیم. زیرا از هر دو جهت حرف‌های زیادی برای گفتن در شان حضرت علی (ع) وجود دارد.